

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

CLEVELAND 3, O., TUESDAY MORNING, JANUARY 30, 1945

LETO XLVIII—VOL. XLVIII

**gospodarskega
stališča**

Na deli industrijo v dva
važno in kritično. Zato bo
v armado najprej novin-
sajne in potem šele iz kri-
važne industrije. Moški
leti ne bodo zaenkrat se
elasti še, če so zaposleni v
industriji.

Čada zdaj nakupuje živila
gačnem sistemu kot vča-
rej je nakupovala splošno
deželi. Zda gredo pa
v gotov kraj in tam po-
ves pridelek. Na primer:
Idaho in pokupijo vse
gredo v vzhodne drža-
pokupijo tam vse kokoši in
alje.

do leto so izkopali ameri-
mogarji mehkega premo-
garnosti količino v zgodovi-
er 620 milijonov ton. Za
postavila vlada isto kvo-
ne upa, da se bo dosegla,
mada tudi iz premogovni-
nje novince. Povprečna
premogarjev na delu je
45 let, dočim je bila pred
32 let, kar šteje pri pro-
veliko. Na 1. marca pri-
nogarska unija za zahtevo
mezi in če bo hotela to
stavko, bo nevarno.

ne aluminija in magne-
jih lastje zdaj vlada,
v vojni dane najprej ma-
jetnikom v nakup. Se-
šek, ki se peča z zadeva-
tega podjetnika, dela na
se velikim kompanijam
ne sploh ne proda, da se
tudi malim podjetnikom
do dihanja.

rovalnino na poljske pri-
do prirediti tako, da bo
nekaj manj tvegala. Na-
da bo moral vzeti kra-
varovalnino na pridelek
za najmanj tri leta in ne
za tisto leto, v katerem
je slabo letino. Farmar
že pri sejanju precej bli-
ne, kakšna bo letina. To
pričakoval dobro, bi ne
val žita, ako pa slabo, bi
roval. Vlada, ki bo daja-
varovalnino, bi bila zelo
in bi ji od premij nič ne

ritiko v kongresu, da de-
hajkujejo v vojnih indu-
zlasti pa v ladjedelni-
podjetniki odgovorili na
n: "Morda je res, da kak-
delavec nekoliko postoj-
pa tja kako uro. To pa
omeni, da ne bo tak dela-
ko odpuščimo izurjenega
za vsak tak prestopek,
bomo dobili nikdar več

čna industrija ni na kri-
sti zapisana. To pomeni,
da industrija izgubila ved-
delavcev za armado in za
industrijo. To bo pa ime-
posledico, da bo cigaret in
tobačnih izdelkov vedno
manjkovalo.

ali pa v armado — to
armade kongresu, ki da
pravi tako postavbo. Toda
ga izgleda ni, da bi kon-
o napravil. Najbrže bo
samo pri grožnji, kar bo
zaleglo, da bo dobila va-
dustrija potrebne delavce.

pujte vojne bonde!

KINO IN PA GOSTILNE ZAPREJO

**Manjša kino gledišča bo-
do zaprta vsak ponde-
ljek in torek večer**

**GOSTILNE BODO ODPR-
TE OD 11 DO 9**

Cleveland, O. — 120 kino glediš-
diš širom okraja Cuyahoga je
zaprlo sinoči in bodo zaprta tudi
nocoj ter ostanejo odslej zaprta
vsak ponedeljek in torek zvečer,
dokler bo vladalo pomanjkanje
premoega v tem okraju.

Večja gledišča v downtownu
bodo danes ves dan zaprta in po-
tem bodo obratovala dnevno samo
od 2 popoldne do 11 zvečer.

Peter Brancato, predsednik
zveze gostilničarjev v tem kraju
je izjavil, da bodo gostilni-
čarji, ki so člani te zveze, imeli
prostore odprte samo od 11 do-
poldne do 9 zvečer. Pri seji so
gostilničarji vprašali, kaj se bo
napravilo glede kegljišč in pro-
storov, kjer se igra bingo igre.
Župan Burke je medtem na-
znanil, da je na potu v Cleve-
land 9.000 ton premoega iz pre-
mogovnikov v West Virginiji, da
se olajša kriza. Toda s tem bo
položaj samo olajšan, ne pa po-
polnoma odpravljen.

Pozor oni, ki nimate pre-
moga! Kdor nima v kleti nič
premoega, ali pa ima zalogo za
MANJ kot 5 dni, naj takoj
pokliče City Hall — Main
8313 in naj pove svoj položaj.
Sinočna seja mestne zborni-
ce je dala županu polno moč,
da po svoji uvidevnosti ukaže
zapreti za določen čas razna
zabavišča, kot biljardnice, kegl-
jišča, gledišča itd. Župan Bur-
ke je izjavil, da se bo glede te-
ga posvetoval s komisarjem za
licence.

Danes popoldne se bodo se-
stali zastopniki gostilničarjev
ter določili, če bodo zapirali
gotov dan v tednu ali na goto-
ve ure vsak dan.

**Nemški ujetnik je umrl
od krogel stražnika**

Emil Burmeister, star 22 let,
je včeraj podlegel ranam, ki jih
je dobil od krogel ameriškega
stražnika na ozemlju Crile bolni-
šnice. Stražnik trdi, da ga je
hotel Nemec napasti, ko je pre-
povedal peti neko pesem, sramo-
tilno za Amerikance. Stražnik
se bo moral zagovarjati pred vo-
jaško sodnijo.

Smrtna kosa

Včeraj popoldne je umrl Jo-
seph Cecelic iz 21070 North
Vine St. Pogreb ima v oskrbi
Svetkov pogrebni zavod. Čas
pogreba in drugo bomo sporo-
čili jutri.

**VAŽNEGA NACIJA
SO PRIJELI
NA BEGU**

Phoenix, Ariz. — Nemškega
kapitana Jurgen Wattenberga
so v nedeljo prijeli v tem mestu.
Kapitan je na božični večer ušel
iz ujetniškega tabora v bližini
tega mesta s 24 drugimi Nem-
ci. Druge je ameriška tajna po-
liција že prej vse polovila.

Kapitan Wattenberg je pove-
ljeval nemški podmornici, ki jo
je potopil nek ameriški rušilec
blizu otoka Trinidad. Od takrat
je bil v ujetništvu.

**Kaj, Japonci jih pa
imajo?**

Artesia, N. M. — J. S.
Sherman je v pismu poto-
žil svojemu sinu, ki služi
pri ameriški mornarici ne-
kje na Pacifiku, kako da v
Ameriki primanjkuje ciga-
ret. Nekaj tednov zatem je
prejel oče od sina pošiljko
30 paketov cigaret in na
vsakem paketu je bilo na-
slikano "izhajajoče sonce,"
kar je japonski znak. Kaka-
šen je pa tobak v cigaretah,
tega pa kadilec ni povedal.

**119 LETAL SO
NAŠI RAZBILI
NAD TOKIEM**

Washington. — Vojni oddelek
poroča, da so v soboto super
bombniki B-29 razbili Japoncem
119 letal pri napadu na Tokio.
Boj nad japonsko prestolnico je
divjal nad eno uro.

Japonska zračna sila je po-
skusila vse, da bi preprečila
ameriškim bombnikom dohod nad
Tokio. Toda vojni oddelek trdi,
da so super bombniki nametali
na mesto dobršno število bomb.

**Rusi so okupirali kraj,
kjer so Nemci morili
ženske in otroke**

London. — Ruske čete so
osvojile Oswiechim, kjer so ime-
li Nemci ujetniško taborišče.
Nahaja se 30 milj južno od Kra-
kova. Se prošega oktobra so
prišla iz Poljske poročila, da so
Nemci dopeljali sem iz Warša-
ve mnogo civilistov ter jih 12-
400, med temi največ žensk in
otrok, usmrtili en sam dan.

Oslabele matere z otroci ter
onemogle starce so naciji nagne-
tli v hermetično zaprte prostore,
nato pa spustili v prostore plin.
Nemške straže so skozi okno gle-
dale, kako so se žrtve zvijale v
suhtrnih krčih.

Nov grob

Po 6 letni boleznii je umrl več-
raj popoldne v Warrensville sa-
natoriju Joseph Schobar, stan-
joč na 1397 E. 45. St. Rojen je
bil v selu Seštine pri Zagrebu,
odkoder je prišel v Ameriko le-
ta 1913. Ob smrti je bil star 68
let. Po poklicu je bil mesar in
je delal za Ohio Provision Co.
Zapušča soprogo Stefanijo roj.
Schulhauser ter dve hčeri, Ste-
fanoj Dvojak v Zagrebu in Mil-
dred D. Planin v Clevelandu ter
vnuke. V Youngstownu, O. za-
pušča brata Johna, v Evropi pa
tri sestre, ter mnogo nečakov in
nečakinj. Bil je član društva sv.
Nikolaja št. 22 HBZ. Pogreb
ima v oskrbi Grdinov pogrebni
zavod. Čas pogreba še ni dolo-
čen. Naj počiva v miru, preosta-
lim sožalje.

Kdo ve kaj o tem?

Anton Grdina je prejel od Ja-
koba Vidmar iz Library, Pa. pi-
smo sledeče vsebine: "V novi-
cah iz Clevelanda sem čital, da
je tam umrl John Vidmar, star
49 let ter doma iz Lopate pri
Hinjah. V tisti vasi imajo samo
pri naši hiši tak priimek. Imel
sem brata z imenom John Vid-
mar, ki je bil v Ameriki od leta
1902 pa do 1911; potem je odšel
v stari kraj. Ne vem pa, če se
je vrnil nazaj v Ameriko. Zelo
bi rad kaj več zvedel o tem in bi
bil hvaležen, če mi more kdo da-
ti o tem kako pojasnilo."

Maše za Jennie Merhar

V sredo se bosta darovali dve
maši za pokojno Jennie Merhar
in sicer ob 7:45 pri sv. Vidu in
ob 8:30 v cerkvi Marije Vnebo-
vzete.

HOPKINS JE V EVROPI ZA ROOSEVELTA

**Dobil bo informacije za
predsednika pred sejo
velikih treh.**

**OBISKAL BO TUDI PA-
PEŽA V RIMU**

London. — Harry Hopkins,
osebni svetovalec predsednika
Roosevelta, je obiskal London in
Pariz. Sestal se je s premierjem
Churchillom in generalom de
Gaulle. Zda se je napotil v Rim,
kjer bo dobil avdienco pri pa-
pežu Piju XII.

Mr. Hopkins zbira razne in-
formacije za Mr. Roosevelta,
predno gre na konferenco. Do
danes cenzura ni dovolila omeni-
ti obiska Mr. Hopkinsa v Evro-
pi.

V diplomatskih krogih ugib-
ljejo o važnosti konference veli-
kih treh. Nekateri so mnenja,
da bodo izdali ultimatum Nemčiji,
naj se takoj poda vzpričo pri-
stiska od Rusov na eni strani in
ker pripravljajo gen. Eisenhower
veliko ofenzivo na zapadu.

Hopkins in ameriški poslanik
Winant sta bila dolge ure na po-
svetih pri Churchill, kjer je bil
navzoč tudi zunanji minister
Eden. Najbrže so se pogovar-
jali o solidni fronti Amerike in
Anglije pri razgovorih s Stali-
nom.

Vse najboljše!

**Danes praznuje naš najvišji
predstavnik in vrhovni povelj-
nik naše bojne sile, Franklin
D. Roosevelt, svoj 63. rojstni
dan. Iskrena želja vsega nara-
da je, da bi mu Bog dal moč v
teh najbolj kritičnih trenutkih,
da bi zmogovito končal vojno
mir za vse narode sveta.**

**Razne vesti od
naših borcev
v službi
Sirica Sama**

Nekje iz Belgije se nam je
oglasil prijatelj T/Sgt. Bill To-
fant, bivši član clevelandске po-
licije. Piše, da je prišel iz Ang-
lije ter da je bil že po Holand-
skem, Franciji in Belgiji. Bill
je pri 101. diviziji in je kar po-
nosen, da služi pri nji. Povelj-
nik te divizije je namreč bil, ki
je odgovoril Nemcem na ulti-
mat, naj se poda, na kratko:
"Nuts!" V Franciji je videl
Tofant mnogo prostorov, kjer so
Nemci trpinčili domačine. Sten
in mučilnega orođa se je še dr-
žala kri. Močno ga je pretreslo,
ko je zvedel o katastrofi v slo-
venski naselbini. Ponosen pa je,
da ima država Ohio Slovenca za
guvernerja. Pošilja vsem svo-
jim prijateljem najlepše pozdra-
ve ter voščila za srečno novo le-
to.

Mr. in Mrs. Joseph Korošec iz
1067 E. 68. St. sta prejela brzo-
javno sporočilo od vojnega od-
delka, da je njun sin T/Sgt. Jo-
seph J. med vojnimi ujetniki v
Nemčiji. Poročilo je bil med
pogrešanimi od 26. decembra
1944.

Mrs. Frances Petrovčič iz
1091 E. 67. St. je prejela brzojav,
da je bil njen sin T/Sgt. Jim ne-

Usoda Berlina je sedaj na tehničnici

**KRALJ PETER JE
ZDAJ DOVOLIL
REGENTSTVO**

London, 29. jan. — Jugoslo-
vanski kralj Peter je zdaj pri-
stal, da naj bo v Jugoslaviji
vlada regentov toliko časa, da
se izvrši plebiscit in da se na-
rod pri volitvah izreče, če naj
bo Jugoslavija v bodoče repu-
blika ali monarhija.

Kralj je ponovno poveril
vlado premierju Subašiču, ka-
terega je odstavil na 22. janu-
arja. V vlado je imenoval tudi
pet članov prejšnje vlade.

Pričakuje se, da bo kralj po-
trdil regente, katere sta izbra-
la Subašič in Tito in sicer za
Srbe Aleksandra Beliča, za Hr-
vate Ante Mandića in za Slo-
vence Dušana Srneca.

Kralj je povelj dr. Subašiču
nalogo, da izvede sporazum,
dosežen med njim in Titom ter
da se postavi koalicijska vlada,
v kateri bodo zastopane vse
stranke.

Odbor mlad. zbora

Mladinski peyski zbor SDD
na Waterloo Rd. ima za letos
slednji odbor: Predsednik John
Terlep, podpredsednik Jerry
Pike, tajnica Jennie Sever, 435
E. 156. St., blagajničarka Ka-
therine Artelj, zapisničarka
Jennie Kapelj, nadzorni odbor:
Jerry Pike, Anna Cergol, Jose-
phine Cerjan, pevovodkinja Mrs.
Alice Ceh. Seje so vsak 3. pon-
deljek v meseru.

Vesela vest

Družini Mr. in Mrs. Frank
Recher iz 185. ceste so vile ro-
jenice prinesle krepkega sinko-
ta. Mati in dete se dobro poču-
tita v Mt. Sinai bolnišnici. Sre-
čni ata je iz znane Louis Recher-
jeve družine v Euclidu. Čestit-
ke!

Ruski topovi bruhaajo izstrelke
v obkoljene nemške pozicije:
Koenigsberg v Prusiji, Breslavo
v Sleziji in Poznanj na Polj-
skem. Ta mesta imajo Rusi po-
polnoma obkoljena in nemškim
garnizijam preostaja samo vda-
ja ali pa pogin.

Breslavo, glavno mesto Slez-
ije, napadajo Rusi že za njenim
hrbtom. Armada maršala Kone-
va je prešla reko Odru nad me-
stom, nato se pa obrnila mestu
na hrbet. Mesto šteje 650.000
prebivalcev in vse ulice so za-
barikadirane, poročajo naciji.

Vsa severna Slezija je v pla-
menih, nekaj od ruskih bomb,
nekaj pa od razdejanja, ki ga
izvajajo Nemci sami pred umi-
kom. Mesta, trgi in vasi so raz-
dejane.

Pristanišče Memel na Baltiku
je zasedla osma ruska armada,
ki je posegla zdaj v ofenzivo. S
tem so postavili Rusi v boj proti
Nemčiji v tej ofenzivi najmanj
4.000.000 mož.

**Zbiranje obleke po vsej
Ameriki za Evropo**

Washington. — Predsednik
Roosevelt je apeliral na ameri-
ški narod, naj se splošno odzove,
ko se bo zbiralo obleko za osv-
tudi nima nobenega naslova pri-
sebi. Njegov sedanji naslov je:
Sgt. Rudolph Klemencic, A. S.
N. 35525443, Nichols General
Hospital, Ward 5, Louisville,
Kentucky.

**Tako vpijejo naciji narodu, da ga pripravijo za zad-
nji odpor. Nemci so zapustili mesto v Prusiji,
Rusi so pretrgali železnico Berlin-Gdanjsk; Ber-
linčani lahko vidijo blisk ruskih topov.**

London, 29. januarja. — Naciji so začeli pripravljati
nemški narod k zadnjemu odporu. Po radiu so danes vpili:
"Mi se bomo borili pred Berlinom; v Berlinu, okrog Berli-
na in za Berlinom! Usoda Berlina je na tehničnici!"

Radio iz Pariza je javljalo,
da je odšlo mnogo nazijskih vo-
ditelj iz Berlina v Monakovo,
kjer bodo zaenkrat bolj na var-
nem. Iz Stockholma poročajo, da
so izbruhnili v Berlinu izgredi
med civilnim prebivalstvom in
da je moralo nastopiti vojaštvo.

Mnogo zmede povzročajo be-
gunci, ki beže v masah pred Ru-
si. Ceste so natrpene in v me-
stih, kamor pridejo, ne najde-
jo niti prenočišč, niti živeža.

Nek švedski diplomat trdi, da
je nemška armada obvestila Hit-
lerja, "da je vsak nadaljni boj
brez pomena." Toda Hitler se je
upri priporočilu vrhovnega po-
veljstva, da bi zaprosil zavezni-
ke za premirje.

Nemci so včeraj izpraznili me-
sto Kreuz v Prusiji, ki leži 103
milje severovzhodno od Berli-
na.

Mnogo nemških vladnih urad-
nikov je že zapustilo Berlin. Ka-
kih 20 vlakov je odpeljalo tudi
civilno prebivalstvo iz prestol-
nice. Tujezemski diplomati se
tudi pripravljajo, da odidejo iz
Berlina.

Rusi so zasedli nemško želez-
niško križišče Schneidemuhl, sti-
ri milje v notranjosti Nemčije.
S tem so Rusi presekali edino
železniško progo, ki veže Berlin
z Gdanjskim na Baltiku.

Dočim Rusi uradno poročajo,
da so še 109 milj od Berlina, pa
Nemci sami trdijo, da so mnogo
bližje. Radio iz Moskve je danes
trdil, da je odšel Hitler na vzhod-
no fronto, da si ogleda kritično
situacijo.

Ruski topovi bruhaajo izstrelke
v obkoljene nemške pozicije:
Koenigsberg v Prusiji, Breslavo
v Sleziji in Poznanj na Polj-
skem. Ta mesta imajo Rusi po-
polnoma obkoljena in nemškim
garnizijam preostaja samo vda-
ja ali pa pogin.

Breslavo, glavno mesto Slez-
ije, napadajo Rusi že za njenim
hrbtom. Armada maršala Kone-
va je prešla reko Odru nad me-
stom, nato se pa obrnila mestu
na hrbet. Mesto šteje 650.000
prebivalcev in vse ulice so za-
barikadirane, poročajo naciji.

Vsa severna Slezija je v pla-
menih, nekaj od ruskih bomb,
nekaj pa od razdejanja, ki ga
izvajajo Nemci sami pred umi-
kom. Mesta, trgi in vasi so raz-
dejane.

Pristanišče Memel na Baltiku
je zasedla osma ruska armada,
ki je posegla zdaj v ofenzivo. S
tem so postavili Rusi v boj proti
Nemčiji v tej ofenzivi najmanj
4.000.000 mož.

**Zbiranje obleke po vsej
Ameriki za Evropo**

Washington. — Predsednik
Roosevelt je apeliral na ameri-
ški narod, naj se splošno odzove,
ko se bo zbiralo obleko za osv-
tudi nima nobenega naslova pri-
sebi. Njegov sedanji naslov je:
Sgt. Rudolph Klemencic, A. S.
N. 35525443, Nichols General
Hospital, Ward 5, Louisville,
Kentucky.

IZ BOJNE FRONTE

(Torek 30. januarja)

VZHODNA FRONTA — Se-
vernozapadno od Poznanja so
Rusi vdrl 13 milj globoko v
Nemčijo.

ZAPADNA FRONTA — Tret-
ja armada je na dveh novih
točkah vdrla če zmejo v Nem-
čijo. Zaveznika letala so
razbila Nemcem polovico
vseh vozil, ki so vozila umi-
kačo armado iz Belgije.

LUZON — Japonci beže na po-
lotok Bataan pred Ameri-
kanci, ki prodirajo stalno
proti Manili.

Iz raznih naselbin

Pueblo, Colo. — Dne 27. dec.
je tukaj umrl v bolnišnici Tine
Marincich, star blizu 63 let, do-
ma iz Knežaka na Notranjskem.
Na božični dan je naglo zbolel in
bil še isti dan operiran, toda dva
dni pozneje je umrl. Zapušča
ženo, šest hčera in sina, ki se
nahaja pri vojakih na Havajih.

Slickville, Pa. — Mary Repes
je bila obveščena od vojne obla-
sti, da je od 16. dec. na zapadni
fronti v Evropi pogrešan njen
sin S/Sgt. Stanley J. Repes. Pri
vojaki je že čez štiri leta in
preko morja je bil poslan v pro-
šem oktobru.

**Bolgarski princ je bsojen
na smrt**

London. — Poseben tribunal
je obsodil bolgarskega princea
Cirila na smrt. Spoznan je bil
krivim brutalnosti proti narodu,
sodelovanja z Nemci ter da je
zavlačeval odepcev dežele od
osišča. Ciril je brat bivšega kra-
lja Borisa in je vladal po njego-
vi smrti namesto Borisovega
sina.

Predstava za vojake

Naš slovenski čarovnik John
J. Grdina je bli v soboto in ne-
deljo s skupino 32 igralcev in
igralik iz Clevelanda v taborišču
Aterbury, Indiana, kjer so da-
jali predstave za vojake. Tam
se je Mr. Grdina sestal tudi z
dvema vojakoma iz Clevelanda
in sicer Joe Kužnikom iz 3525
E. 81. St. in Joe Prosenom iz
5201 Clement Ave., Maple
Heights, O. Oba se tam zdravi-
ta in sta že na potu okrevanja.
Prvi je bil ranjen v Franciji,
drugi na Novi Gvineji. Fanta-
naročata pozdrave svojim pri-
jateljem in sorodnikom.

**Ti so se zelo dobro
preskrbeli s cigaretami**

Neznani zlikovci so izkopali
luknjo v poslopje na 818 Wood-
land Ave. ter skozi njo odnesli
iz prostorov H. Katovsky firme
350 zabojev cigaret, v katerih je
bilo 17.500 kartonov ali 3.500-
000 cigaret. Cigarete so vredne
"med brati" \$25.000. Roparji so
najprej prišli v sosedno garažo,
odtam pa predrli 36 palcev de-
bel zid do cigaret. Cigarete so
odpeljali v truku, ki je stal v ga-
raži. Policija misli, da bodo ci-
garete našle pot na črno borzo.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

(JAMES DEBEVEC, Editor)

6117 St. Clair Ave. Cleveland 3, Ohio.
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.50.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$4.00.
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland, po pošti, četrt leta \$2.25.
Za Cleveland in Euclid, po razmašalih: Celoletno \$6.50, pol leta \$3.50, četrt leta \$2.00.
Posamezna številka 3 cente

SUBSCRIPTION RATES:
United States and Canada, \$6.50 per year. Cleveland, by mail, \$7.50 per year.
U. S. and Canada, \$3.50 for 6 months. Cleveland, by mail, \$4.00 for 6 months.
U. S. and Canada, \$2.00 for 3 months. Cleveland, by mail, \$2.25 for 3 months.
Cleveland and Euclid by Carrier, \$6.50 per year; \$3.50 for 6 months, \$2.00 for 3 months.
Single copies 3 cents.

Entered as second-class matter January 5th, 1939, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83

No. 24

Tues., Jan. 30, 1945

Ruski imperializem

Ob starodavnem Jakobovem vodnjaku blizu nekdanje Sijem paonuja romarjem ruski menih spominke iz Svete dežele. Obenem pa pokaže na začetno zidavo mogočne cerkve, ki naj bi spominjala na Jezusov sestanek s Samarijankami in tudi pričala o ruski veri ter ruskem spoštovanju do svetih krajev. Mogočna stavba, ki so jo Rusi začeli, je obstala, ko se je začela zadnja vojna in čaka boljših časov. Stara carska Rusija je poudarjala svoje pravice do svetih krajev in podprla ruski prestiž z visokimi vsotami. Trideset let je imela Rusija dovolj opraviti s samo seboj, tri desetletja ni iskala vpliva v zunanjem svetu. Ruski komunizem se je širil, toda teritorialne in prestižne zahteve Rusije je izgledalo, da so spale.

Ali je že blizu čas, da zopet primejo zidarji za zidarsko žlico ob Jakobovem vodnjaku? Ali dobi sveta carska Rusija posnemovalce v skrbi za ruski prestiž v Palestini? Časopisje trdi, da je sovjetska vlada pozvala nekaj vzhodnih nadškofov, naj pridejo v Moskvo k volitvi novega patriarha. Iz tega nekateri sklepajo, da bo kmalu sovjetska Rusija poudarila svoje interese tudi v Palestini in na drugem krščanskem izhodu. Morda res doživimo pojav, ki smo ga gledali dolga desetletja v francoski zunanji politiki. Francoske vlade, ki so pretrgale vsako zvezo s katoliško Cerkvijo, ki so metale verskemu pouku in verskemu udejstvovanju v javnosti vedno polena pod noge, prav iste vlade so bogato podprle katoliške šole, bolnišnice in druge zavode v Siriji, Palestini in v ostali Levanti. Vse to radi francoskega prestiža in vpliva, ki so ga mogli najbolje širiti katoličani.

Vse kaže, da je sovjetska vlada stopila popolnoma v stopinje nekdanje caristične Rusije in izvaja imperialistično politiko carjev. Zato se ne bomo nič čudili, če ruski menihi v Palestini dobe sovjetske rublje, da grade naprej ruske cerkve in ruski vpliv.

Dve liniji in obe imperialistični — sta značilni v sovjetski zunanji politiki zadnjega časa. Prva je obnoveitev teritorija carske Rusije pred letom 1914. Rusi tega ne skrivajo. Baltiške države so že pograbili v celoti. Finska je izgubila del teritorija in dejansko samostojnost. Sedaj je Poljska na vrsti, da ji odtrgajo malo manj kot polovico njenega ozemlja. Na ostalem bo vlada po milosti Moskve. Na vrsto prihajajo Čehi. Na lep način so jim Rusi povedali, da bo Podkarpatska Rusija pripadla — Rusiji. Tudi vlado bodo morali menjati tako, da bo vseh Moskvi. Romunija je izgubila Besarabijo in je v polni odvisnosti od Rusije. Prav tako izgleda, da pride Perzija (Iran) pod ruski vpliv. Vladi tam že padajo in se postavljajo na rusko zahtevo. Ne bo dolgo, ko bodo tudi Turki kaj slišali, če ne drugega vsaj o Dardanelah. Več kot verjetno je, da pride do ruskih zahtev po Port Arthurju na Daljnem vzhodu in Mandžuriji, kar so Rusi izgubili v rusko-japonski vojski. Torej pota in cilji stare imperialistične carske politike.

S tem v zvezi pa je druga črna ruske zunanje politike, namreč hrepenenje po odprtih morjih, kjer nihče ne more ovirati ruske trgovine in ruskega izhoda v veliki svet. Od Petra Velikega se trudi Rusija za morje in odprta vrata v svet. Baltičsko morje je že v veliki meri njihovo, a vendarle zaprto morje. Drugo je pot iz Črnega morja. Za to pot so bile krimska in balkanska vojne. Vso rusko politiko na Balkanu je diktirala in še diktira ta misel. Preko Perzije je dalje pot do Indijskega oceana. In pot iz mrzle Sibirije do gorkega morja diktira rusko politiko na Daljnem vzhodu. Morda danes ni vsaka zahteva tako postavljena kot nekdanj. Moderna prometna sredstva so marsikaj spremenila. Namesto velikih pristanišč bodo iskala trgovska pota novih prostorov za aerodrome in bo to odločilno za zahteve zunanje politike ene in druge dežele. Vendar bo Rusija iskala oporišče za svoj gospodarski razvoj v gori začetnem okviru.

Z vsem srcem privoščimo ruskemu narodu, da se razvije in okrepi svoje gospodarstvo. Rusi so naši slovanski bratje in bližnji sosedje naše stare domovine Jugoslavije. Želimo, da se njihov vpliv uveljavi povsod in se s tem slovanski vpliv raztegne na ves svet. Razume se, da tu ne mislimo na ruski komunizem, ki bo že enkrat minil, četudi ne še hitro, ampak na kulturni vpliv, ki ga more velik in močan narod izvajati v svetu v korist vse človeške kulture. Prav tako pa moramo obsoditi tisti imperializem, pa naj bo angleški, ruski ali kogarkoli, ki gre samo za tem, da bi sebe obogatil in nič ne vpraša, če ne dela pri tem drugemu krivice. Vedno bo tekma med ljudmi in narodi, toda kot se mora pri športni tekmi obsoditi nefair igranje, tako ga je treba tudi v mednarodni politiki. Prazno je govoriti o stalnem ali vsaj dolgotrajnem miru, če bi vladalo načelo: "Moja domovina, naj bo prav ali narobe." Nemogoče je trajno mirno sožitje med narodi, če se ne uveljavi, da so tako kot pred Bogom tudi pred mednarodnim forumom vsi narodi, mali in veliki, enakopravni in da ne sme nihče v imenu nobene politike zasluževati drugega.

Zato je nesmisel in nekrščansko govoriti o interesnih sferah, naj bo ameriški, angleški ali ruski, če se pri tem misli vzeti tudi samo del samostojnosti enemu ali drugemu malemu narodu. Filozofija interesnih sfer je modrost nemškega nacizma. Nemški filozof Hegel je proglasil nauk, da je država bog in da se sme v njenem imenu in v njeno korist

vse storiti. Njegov naslednik Nietzsche je učil, da so dvojni narodi, gosposki in hlapčevski. Odtod je zrasla zahteva po nemškem "Lebensraum" — življenjskem prostoru. Po teh načelih je hotel Hitler spraviti vso srednjo Evropo pod svojo interesno sfero.

Mi pa vemo: Kot ne sme biti nobena oseba predmet izkoriščanja, kot posamezniku nihče ne sme vzeti njegove od narave dane svobode, kot ne sme nihče koga napraviti za sužnja — tako tudi noben narod nima pravice, da se vtika v pravice drugega in ga napravlja odvisnega od sebe. Zato se borimo danes proti napačnemu in usodepolnemu nauku nacizma.

Radi tega smo se zelo začudili, kako se je mogla v "Amerikanskega Slovenca" vrniti taka zmota, da se ta zavzema za ruske interese sfer in da bolj ali manj odkrito odobrava, da sovjeti jemljejo svobodo malim narodom okrog Rusije in jih jemljejo proti njih volji v svojo "zaščito." Ali samo za Nemce velja, da je njih zahteva po življenjskem prostoru krivična? Ali ne velja to za vse države? Ali ni pravica enaka povsod? Ali nas je že tako prekrasila totalitarna ideologija, da ji nevede podlegamo? Ali naj so ravno Rusi tisti oče, ki nedorasle in neobgledne otroke jemlje v zaščito? Tudi Nemec je imel isti argument, da namreč skrbi za nas uboge Slovence, ko nas je v stari Avstriji tlačil. Amerikanski Slovenec sicer ponižno dostavlja, da je na mestu zahtevati, da Rusija ravna s temi narodi demokratično. Kaj se to pravi? Najprej vzeti nekomu svobodo, potem mu pa milostno dati demokratično ravnanje? Ali se ne pravi to odobravati v načelu suženstvo, zraven pa priporočati, naj se s sužnji lepo ravna?

Ne, tudi ljubezen do Rusije ne sme voditi do opravičevanja krivic. Kdo ne bi bil vesel ruskega pohoda na Berlin, toda to nas ne sme omamiti, da ne bi znali ločiti pravice od krivice. Tudi za naš narod ne maramo tiste medvedove ljubezni, da bi naš stisnil v svoj prijateljski objem, pri tem pa za zadušil. Hlapci nikomur!

BESEDA IZ NARODA

Moji prvi gospodinji

Črna zemlja se še poseba v gomili nad krsto Marije Grdina, tako zvane stare Grdinove matere, katero je veliko ljudi spremilo k njenemu pokojnemu soprogu Janezu, ki je med pokojnimi že 22 let čakal, kdaj bo dospela tje njegova nevesta, katero sem imel čast prvič videti, ko se je pripeljala kot nevesta od poroke v vas Prevale, kjer je imel pokojni John Grdina svoj skromen dom in malo klobučarsko delavnico. Bil sem nekako 9 ali 10 leten deček, ko je vsa vas hitela skupaj, da vidi, kakšno nevesto je pripeljal tako zvan in poznani "Slugov Janez" klobučar v vas Prevale iz Vrhniške farte v faro Preser. Nevesta je bila Gregurčkova iz Podgore, pisala se je Bizjak. Bila je učena šivilja, iz teh krajev dobro izobražena in široko poznana "Gregurčkova šivilja." Grdinov Janez klobučar si jo je izbral za nevesto, ker je bil dobro preiskuščen mož in je vedel, da bo treba, če bo hotel voditi trgovino, imeti za to tudi primerno tovaršico, da bo mogel uspevati s podjetjem klobučarske ustanove, za katero se je poprej učil cela tri leta in potni vandral po svetu, da je dobil vso sposobnost za svoj mojsterski klobučarski posel.

Ta par je bil za res izbran. Bil je v veliko veselje in v pomoč starejšim in mlajšim. Oba sta imela uljudnost in izobrazbo, ob enem pa veljo ljudem storiti uslugo ob vsaki priložnosti. Dojem se je njen soprogo bavil s klobuki, je ona šivala, oboje sta bila aktivna in delavna, ne samo v delu, tudi v socialnem oziru, za družbo življenje v vasi in še drugod. Ker sta bila oba vesela narave in peveca, sta mnogim prirejala vesele zabave, posebno na žetovanjih. Na ta način sta

bila poznana ne samo v domači vasi in fari, marveč daleč na okrog v drugih farah, kjer so jih radi povabili, da sta jim prirejala na ženitovanjih kratkočasne in družabne zabave.

Radi tega sta tudi kmalu začela gostilno, kjer sta se seznanila še bolj z ljudmi, posebno s furmani, ki so vozili na Borovniško postajo les, kjer so ga pošiljali v Trst in v druge dele sveta. Več časa sta imela gostilno v vasi Gorčiča ob cesti, ki se je spojila z cesto Podpeč — Borovniška, in s cesto iz Rakitne v Borovnico. Ob enem je John Grdina obiskoval tudi sejme s klobuki po raznih farah ob določenih dnevih sejmov in se tako seznanil še z širšo publiko. Končno sta se selila na prometno okrožje v Borovnico k pošti na glavnem križišču, kjer se ceste iz Vrhniške in Rakitne-Podpeči srečajo. Tam sta imela gostilno in dotok ljudi iz vseh krajev. Kajti, tam je bila tudi znana velika Borovniška postaja in znani Borovniški most in priljubljen se seznaniti z vsakovrstnimi ljudmi. To je pa bila tudi zadnja postaja pred odhodom v Ameriko. V tem času je bil njen soprogo dobil še vladno službo klicarja ob nedeljah pri farnih cerkvah za naznanila, ki so bila potrebna, da so ljudje vedeli kar je novega pri vladi, kar tukaj v Ameriki stori dnevno časopisje. To ga je pa zopet seznanilo še z širšo javnostjo.

Tedaj je dospel čas odhoda soproga za v Ameriko. Takrat je po naši domovini zavel nov duh: "Amerika, Amerika." Ljudje so pa rekli: "Če gre pa naš klobučar v Ameriko, in ako bo on pisal, da je tam dobro in da se zasluzi denar, se bomo dvignili še mi drugi, ki poznamo klobučarja, da je izobražen mož in zanesljiv." In, bilo je tako, soprogo je odšel v letu 1890, kmalu se seznanil tukaj z ljudmi, ki so ravno začeli klobučarstvo in ga uzeli za formana in mu dali prednost, da sme zaposliti svoje ljudi, ker je bil mojster in vedel kako se klobuk lahko naredi s prostimi rokami. Ako mimo gleda omenim, da je po njem, delalo že na stotine naših ljudi z belimi ovrtniki v klobučarni in nekateri še delajo.

Kmalu v drugemu letu je sledila za njim sedaj rajna njegova soproga s tremi otroci: John, Mary in Tonca. Kar vem še potem, med letom 1890-97 je to, da je John pisal pisma očetu in materi in sporočal o časih, kakršni so bili tedaj v Ameriki. Da sta imela on in ona trpke dneve je razumeno, saj vemo o silni de-

presiji tistih let, ko ni bilo dela nikjer v Ameriki. Njih družina se je pa množila in borbare, katere sta imela, tudi nista mogla izgnati iz hiše, dasi ni noben delal dolge mesece. Srečen soprogo John, da je imel delo v klobučarni. S tem je živel svojo družino in druge s pomočjo soproge šivilje, ki je tudi veliko pripomogla z njenim zaslužkom da so vzdrževali številno borbare. Tako sta mi pravila oba, ko sem dospel 7 let pozneje v Ameriko in to potom brata Johna, ki mi je poslal karto za potovanje, da si je bil sam med siromašnimi z družino.

Leta 1897, 24. avgusta sem dospel v njih dom, kamor sta se ravno naselila, potem ko sta prodala svojo gostilno, bil je to privatni dom, zadej v dvorišču Klionove dvorane, potem poznane Kikelhove dvorane, na St. Clair Ave., med E. 59 in E. 60. cesti.

Tu je bil dom pionirskega para. Tu sem postal njihov novi border in ostal z njima, dokler se nisem oženil. Privatni dom sta imela samo tako dolgo, dokler nista zopet kupila ali začela nov gostilniški prostor, kmalu za tem pa trgovino z modnim blagom prav tu, kjer sta se oba, drug za drugim, ločila iz tega sveta v razdobju toliko let.

Med tem časom sta imela zopet gostilno med E. 27. in E. 30. cesti, bil sem nekak pomočnik in čistilec saluna. Takrat sem delal v tako zvani "Pajpovni," kjer je bilo treba iti vsako jutro zgodaj na delo. V ta namen sva se dogovorila z rajno, da naj si sam skuham zjutraj kavo. Tako sem se naučil za kuharja, včasih me je okregala, da sem skuhal premočano kavo. Vse tako smo se imeli do leta 1899, ko sem se oženil in odtédaj bil svoj gospodar.

Nadaljno pozneje njuno življenje je v večini znano tukajšnjim naseljencem. Rajni soprogo se je udeleževal v veliki meri za narodno stvar. Bil je tudi zastopnik za domač list Nova Domovina in je potoval po državah. V tem oziru je pripadal več delu na soprogo in več odgovornosti v družini. Zanimal se je za društveno življenje in trgovsko podjetje, radi tega je moral soproga toliko več hišnega gospodarstva vzeti na svoje rame. Nobenih cvetic ni njima cvetelo vsa leta. Parkrat se je njen soprogo tudi zavel za lokalne časopis in ga rešil propada ali odkupil iz dolgov. Vse je storil v namenu, da je narodu ohranil najpotrebnejšo stvar — časopis. Pri tem je pa on in družina trpela na pomanjkanju, da si je bil sam delaven in povsod popularen za druge.

Pri vsem tem je soproga delala z vsemi težavami z hišno družino, katere je pa imela od njiju lepe nauke in vzgled. Edino bogastvo, ki sta ga doprinesla in doživela, so bili številni otroci, vzgojeni vzorno! To je pa tudi edino bogastvo, ki je vredno tega imena. To odtehta vse drugo, kaj takega se z denarjem ne more kupiti, milijonarji se ne morejo meriti z bogastvom dobro vzgojene družine.

Kakor sta se zavedala, da nimata premoženja več kot za lastno streho, pa sta bila ponosna na svoje otroke, kateri so tudi bili njima in narodu ob vsaki priložnosti v veselje, bilo na odru v dramatični, bilo drugače za vsako uslugo. V prvih letih, ko še ni bilo domačih odvetnikov in tolmačev na sodnih, so bili Grdinovi: Johnny in Mary za tolmače na sodnih, seveda vedno zastopni, iz prijaznosti in usluge.

Kako se trud in žrtev staršev do otrok povrača, je lahko razvidno v letih, ko slednji dorastejo, in ko moči očeta in matere opešajo. V kako velikem spoštovanju so ohranili otroci oba, vemo mi, ki smo bili priča dogodkov. In, ko se približala konec življenja očeta in matere, se šele pokaže bogastvo, ki je v otrokih do staršev.

Takrat vsak potrebuje tolažbo in prijatelje. Tvoj otrok je, ki

bo prihitel k tvoji smrtni postelji, drugi se ne bodo zmenili za tebe razven duhovnika. Oba sta zaspala za večno obdobja od otrok ob smrtni postelji z sočustvovanjem in zavednostjo, da so to njihovi vzgojitelji.

Podobno iskreno se je tudi narod odzval obema pri njihovih odhodih iz tega sveta. Narod je tudi pokazal, da jih spoštuje, da sta bila dobrotnika naroda in da sta zaslužila priznanje od naroda. Temu se pridružujem še jaz podpisani in iz hvaležnih srcem dodajam zahvalne besede: Ko bi nju ne bilo tu v Ameriki, bi mene ne bilo in še več drugih ne. V njuni hiši, med veliko družino, sem našel prvo zavetje, kakor da sem v hiši svojega očeta. Dobil sem priliko po bratu postati poznan v družini in drugod, ker je imel zaslužno ime. Njemu, obema dolgujem hvaležnost, dokler bom živel in bodo živeli za mano potomci. Njima naj Bog plačilo deli! Na prijaznem holmeu Kalvariji sta v družinski grobnici poleg hčere Mary Haffner in brata Jakoba. Večni jim mir.

A. G.

O torkovi in petkovi župci

Gašper, Mihel, Boltežar ogledujejo "Pisano polje"

Tam, kjer je videti, da petek večkrat pozabi, kaj je tovariš torkel pisal, se bere tole vprašanje:

"Ali boste res pričakovali, da bodo zdaj komunisti povabili vse druge, naj se vsedejo za mizo k skledi? Lepo bi bilo, ampak nobena stranka bi kaj takega ne storila, in če se danes komunisti kot stranka najprej vsedejo k skledi, kdo jim more zameriti?"

No, Sir! Ne, gospod! No, signor! Mi nismo nikoli nič drugega pričakovali kot to, da se bodo komunisti vsedli k skledi. Zmerom smo se strinjali iz Ameriško Domovino in Jugoslovanskim Obzorom, ki sta to najprej napovedovala, da bo tako! Kar prav se nam torej zdi, da je tudi petek počasno pričakoval za Clevelandom in Milwaukeejem. Upajmo, da bo za njim tudi torkel nastopil isto pot.

Tudi kar se tiče "zamer" nampram komunistom, damo petku prav. Zamera je vse premila beseda! Ko že dolgo vemo, kar nam je povedal Adamič, da je tajnik slovenske komunistične stranke, Boris Kidrič, zmožen za komunistično stvar vsakega zločina, res ne bomo hodili okoli komunistične stranke v starem kraju z zamero, ampak z gnusom!

Zamero pa mi postavljamo nekam drugam. Tja, kamor spada. Ko sta Ameriška Domovina in Jugoslovanski Obzor kot dva glasa vpijočih v pušča-vi dopovedovala, da ameriškim Slovincem ne kaže tega "moralno in finančno" podpirati, ker niso in ne bodo bit komunisti, je padalo po njima od vseh strani.

Kričali so, da ni tako in ni in še enkrat ni! Nič, prav nič da ne gre za kako stranko, še manj da bi šlo za komunizem, ampak samo za osvobodjenje in nič drugega. Osvobodilna fronta.

Washington. — Bolje liste vojni administratorja, pa naj le, je posvaril konja obdobja za kurjavo, da se odloči, pod lanskega stanja, kjer so morali konzumenti plačati trošilo preveč, da jih poživijo.

Skušnje za zdravstveničarje in bolnišnice prav le

Washington. — Tudi iste, in ran, glavni zdravstveni uradnik, za javno zdravje, pa-li že za security Agency, je v zvezi z dodatnih zdravstvenih opravil in bolničark v rednih mi je urada za javno zdravje bila pravaševanje se bo začelo 1. februarja. Pismenično. E dne 23., 24., 25. aprila preobleb ako pišete na naslov: Začu General, US Public Health Service, Washington, D. C. ali pa, v trenutku, zakriči za pred odbor, ki vas vabi. Ce val.

DOBITE EKSTRA Red Points ZA EN EKSTRA CHOP!

Ekstra točke morejo mnogo pomagati. Dobite dve rdeči točki za vsak funt porabljenega masla, ki lo- ročite. Še dalje hranite porabljen maslo za Bolno Fronto!

Junaštvo in zvestoba

Novinski roman iz časov francoske revolucije.

zavil krog vogla, sem pred seboj vaško cerzaven nje pohlevno stanovanje. Velika ludi se je gnetla pred kame so jokale, da bi kamen omečiti, ko se al na hodniku častitnik, ki sta ga vedla nika.

Kajke zame, otroci," starček srebrnih koprjaznih, nedolžnih. "Vam-li nisem prije gospod rekel: kdor mene očeta, mater, ke in dom, dobil bo povračilo in še večno. Nič ne de tedaj, če raj radi Boga in svoipustiti Vas, ki ste mi kor bi bili moji otroci, ki sem bival v njem et let. Oh, saj bi ga tural zapustiti kmalu! te torej nad meno, nad seboj in svojimi ot, tr žalostni časi bodo našo ljubo Francijo,

stari hinavec, ta izomovine, ta sovražnik bode in enakosti ter ide pridiguje?" Tako je meosetnas mlad človek, trobarvni pas izdajal uradnika. Predrzo častitljivega starčka nisko obleko in ga trečij je prišlo razburjeznoči do vrhunca: v planili dve krepki pa predržeza ter ga elavati s svojimi noh go bi se mu bilo godilo, nik ustavil žensk. Tu o srbele roke, in kmačega človeka opetel z ljub njegovemu tropasu. Ko se je župni lo ljudi pomirili, je krat blagoslovil in se m mirno odpeljati z

vidi, kako osrečujejo imenu svobode! sem pri sebi in sem jahal ali dalje. a bil se pol ure iz va je vjela nevihta. V atah je postala skoro so švigali in grmečmevalo tako, da sem piti na tla in peljati a konja za uzdo. Te se odprle tudi zatvor in ulilo se je, kakor oblak utrgal. Četudi niti sem se moral v vas

premočen sem doKrone državljano." majhen močiček, korosast, a razumnih oči, rejel prijazno. Ko sva eljala konja v hlev in ila in pokrila z gor mi je rekel: "Imate te? Ni zaradi mene, nadi teh meščanskih ko ki pijo pri meni." Hljše liste," sem odgoicer pa nimam prav a obedovati skupaj s odi. Peljite me v mo njja kjer se preoblečem, ti požirek kuhanega vina jha počivat."

to je druga težava," je avmetilničar. "Jaz imam prav le dve res dobri Thoste, in te bode hoteli vni misarji."

koj, ulomimo vrata." Tedaj sem odprl. Bila sta dva orožnika, očitno oba opita.

"Opravičita me pri gospodu komisarju. Baš sem hotel leči v posteljo, da bi ne dobil nado, ker sem se popolnoma premočil v tem vremenu."

"Toda vi ne smete v to postelj, prekleto! Gospod komisar hoče ležati v njej!"

"A kaj! Mi živimo sedaj v kraljestvu enakosti! Če je gospod komisar prej zasedel to sobo, pripada njemu; če sem jaz prvi tukaj, pripada meni. Bodite tako dobri in naznanite mu to."

"Bastian, ti si tepec!" nagovoril je zdaj drugi orožnik svojega tovariša, ki je imel besedo do sedaj. "Tega o postelji ti ni bilo treba nič praviti. Glejte, gospod potnik, vi ste sumljiv: prvič, ker ste sploh sumljivi; drugič, ker je vsaka oseba posebe sumljiva, ki hoče leči v posteljo gospoda komisarja; tretjič, ker ste osumljeni, da ste pristaš stare vlade. Uvidite pač zdaj, da ste sumljivi. Zato morate takoj z nama pred gospoda komisarja, da odgovorite na ta in podobna vprašanja."

Kaj sem hotel? Šel sem tedaj za orožnikoma dol v pivsko sobo. Tu je sedel pri dobro zalozeni mizi nadkomisar s svojima tovarišema in kakor trlica suhim, škilastim človekom—soliskim učiteljem, ki je bil zatožil starega župnika. Na prvi pogled sem videl, da so bili že do dva dobra napiti in sklenil sem, da nastopim drzno in jih tako ostraišim.

"Hm," sem rekel, "gospodje komisarji se ne zapuste. Če bi krepostni Robespierre, oče naše države, to videl..."

"Ste-li Jakobinec?" je zaklical učitelj, in od strahu so mu padle vilice iz rok.

"Nisem prav neznan v klubu prijateljev ustave v Parizu. Poznam njegove najodličnejše voditelje in oni poznajo mene. Ponašam se, da sem govoril v klubu govor, ki je najbolj raznetil duhove. Klub pošilja članke, ki so najbolj zaupni, v pokrajine, da se prepričajo, kako delujejo podložni klubi in kako razpoloženje vlada med ljudstvom. Če bom prihodnjič spet govoril v klubu, ne bom mogel nič dobrega poročati o komisarjih z Besansona."

"Oh!" je zastokal nadkomisar in je od strahu prevrnil svojo kupico burgundca.

"Ne bom mogel," sem ponovil. "Klub seveda želi, da se odstranijo duhovni, ki nočejo pri-seči na novo ustavo; toda to se ne sme zgoditi tako surovo, kakor sem danes videl tukaj. Tako postopanje svetoe stvar svobode premalo prosvetljenemu ljudstvu le pristudi. Radi tega se boste še zagovarjali!"

(Dalje prihodnjič.)

Pomagajte Ameriki, kupujte vojne bonde in znamke.

MALI OGLASI

Stanovanje se odda.
Odda se stanovanje 5 sob, zgorej, samo odraslim ljudem. \$38 z garažo. Vprašajte na 772 E. 93. St. ali pokličite Liberty 4924. (26)

Popravljamo
Popravljamo pralne stroje, vacuum čistilce, električne likalnike, šivalne stroje in druge električne predmete. Mi kupimo in prodajamo pralne stroje. Pridemo jih iskati ter jih pripeljemo na dom.

St. Clair Repair Service
7502 St. Clair Ave.
EN 7215.

Novi zvonovi

ŠALJIVA POVEST

Spisal dr. Ivan Pregelj

Na velikih parizarih so bili pripeljali iz Gorice nove zvonove in jih dvignili raz vozove, da jih potegnajo v višino, odkoder naj oznanjajo čast božjo in farno vsem tujcem, Trebušarjem in zavidnim Mostarjem. Tistega leta je bilo, ko je delil nadškof po gorenji tolminski dolini zakrament sv. birmе. Gospod Lužnik so sicer bili trd gospod, pa so hoteli svojim faranom napraviti posebno slavo. Pred domačo cerkvijo naj bi sam visoki gospod nadškof krstili in blagoslovili zvonove. Zlatoper je vozil največji zvon iz Gorice in pozdravljal z vestjo:

"Pogana peljem, v soboto ga bomo krstili, v nedeljo bo že pel."

Na predvečer slavlja pa je dejal župnik Lužnik svoji kuharici:

"Tisti evangelij jutri pri krstu poslušaj!"

In Marta je obljubila in še pohvaljeno se je čutila, ker ni vedela, da se v tistem evangeliju bere o skrbni Marti in sestri Mariji, ki je izvolila boljši del.

Čudovito lep poletni dan je bil. Po dolini se je le bleščalo od svetlobe. Kakor srebrnozelen pas je objemala Idrijska pokošene travnike in polja zlatega žita. Lahke jutranji veter je vel od Tribuse doli in poigral v zastavah in zelenju, ki se je dičila z njim cerkev in slednja hiša. Rano zgodaj, ko se še niso bili oglasili zadnji petelini, so počili topiči, da se je razleglo po

dolini in tja gori proti "Občarju" na Vratih in sem doli proti Mostu, Modreju in Logu. Nešteto se je zgrinjalo ljudstva od vseh strani.

Prišli so Šebreljci v svojih okovanih čevljih, z visokimi petami, prišli Trebušarji z upognjenimi koleno, ker so bili vajeni lesti v hrib, prišli so Poličani od Šentviške gore, oni isti, ki gre glas o njih, da so posod znani. Prišli so previdni Mostarji in ponosni Bačarji in Modrejani, ki še svojih vislic tujcem ne privoščijo, prišli so Modrejčani, ki pijejo kislo mleko in cividinec prodajajo, z njimi so prišli Ložani in Lomnjaniki, ki na osli na Most v mlin nosijo, celo Benečanje so prišli, oni isti, ki kostanj na Tolminsko nosijo prodajat.

Med vsemi temi pa samo enega ni bilo — trgovca Kacafure iz Bače, da bi se bil pobahal s svojo zlato uro, zlato verižico in zlatimi prstani. Nekaj so gnali Bačarji, da je pred nekaj dnevi zaprl prodajalno in izginil, in da zdaj orožniki po njem povprašujejo. Toda te vesti so jedva slšno udarjale na površje vprico slovesnega pomenka o zvonovih.

Ob osmih se je strnila množica ob cerkvi. Med gromom topičev je prišel nadškof v velikem spremstvu duhovnikov pred cerkev, kjer je viselo na mogočnih vrveh in verigah troje ogromnih zvonov. Čudovito je bilo ljudem pri srcu vprico nepojmovanih molitev in pesmi. Bilo je, kot da orjaški zvonovi niso mrtev bron, nego živa bitja, otroci, in kakor deca so krščeni in še slovesneje. Kakor troje orjaških poveznjenih src so bila ta telesa, zaračana v ognju sonca. In res so bila srca, krščena na imena farnih svetnikov, srea, ki naj oznanja-

jo bol in radost cele srenje, ki naj plakajo s plakajočimi in se vesele z veselimi.

Ob govoru in molitvah nadškofa se je polastila ljudi čudovita ginjenost. Mnogi so plakali. Mnogi, ki so zanje zbiralili, jih niso čakali. Razmaknile so se množice in zastrmele v nebeško diven prizor. Škripci so zakričali, zarožljale verige, vrvi se napele. Votlo je jeknilo in trepetalo in zvon za zvonom se je dvignil in plaval vse više in izginil od krepkih in vajenih zvonarjev rok dvignjen v cerkvene line.

"Saj ne bo še nič danes z zvonenjem," je šepetal Cvetrežnik.

"Bo, bo," je odvrnil Zlatoper. In Močilar ga je sunil pod rame:

"Si jih le dočakal, Tone!" "Sem," je zardel sosedu ob raz.

Tisti hip je tam gori sinila bela zastava, topiči so počili. Iz lin doli je jeknilo prvokrat jeklo ob bron, ne še polnoglasno, ali ubrano.

In potem je bilo vse tiho in iz cerkve je bilo čuti škofa, ko je pel: "Gloria in excelsis Deo!"

In zopet so jeknili zvonovi. In ko je razširil vladika roke in pel:

"Te Deum laudamus!" tedaj so zazveneli zvonovi v čudovito pesem, kakor bi jokalo troje orjaških src od sreče in miline.

Par ur pozneje so sedeli s škofom za obedno mizo v župnišču Petač, ki je naravnost govoril in brez ovinkov, in ki sedaj sploh ni govoril in ob njem je sedel Močilar, še vedno ključar in slab mož-beseda, in tretji je sedel Cvetrežnik, drugi ključar, in četrti je sedel Anton Zlatoper. Tedaj so se dvignili domači gospod župnik, in so rekli, da čast, komur čast, pa da gre pred vsemi pohvala Antonu Zlatoperju, ki da je dal zadnji stotak.

"Saj ga je lahko, če se mu je pa za poroko mudilo!" je pripomnil Močilar, ne pomislivši na dvomnost izgovorjenega.

"Kako to?" so prišli gospod Lužnik vprico škofa v veliko zadregu.

"Tako," je razlagal Močilar, "ker je obljubil, da se ne bo ženil, dokler ne zapoje novi zvon."

"Ali se zdaj bo?" je vprašal župnik.

"Če me bo marala," je dejal skromno Tone in zatajil Tino, ki mu je po maši rekla, da naj pride snubit.

Tedaj so se gospod Lužnik zasmeli in tudi vsi drugi so se smejali. Edini vladika se je samo dostojanstveno nasmehnil in pripomnil:

"Zlatoper, kako čudno ime, toda lepo."

In kaj je bilo potem? Ali je vredno, da povem, da sta se

DELO DOBIJO DELO DOBIJO

THE TELEPHONE CO. POTREBUJE

ženske za oskrbnice
ZA POSLOPIJA V MESTU

Poln čas, šest noči v tednu
Od 5:10 pop. do 1:40 zjutraj

Najboljša plača od ure v mestu, stalno delo.

Zahteva se državljanstvo. Zglasite se v
Employment Office, 700 Prospect Ave. soba 901
od 8 zjutraj do 5 popoldne vsak dan
razen v nedeljo.

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

Ženske

za pomoč v kuhinji

Predznanje ni potrebno

DOBRA PLAČA IN

OVERTIME

7:30 zjutraj do 4. pop.

6 dni v tednu

Zglasite se takoj pri

Osborn Mfg. Co.

5401 Hamilton Ave.

(25)

Lathe operatorji

Tool Makers in

Tool mašinisti

Arc Velderji

Nočno delo

Visoka plača od ure in

bonus za nočno delo

The Yoder Co.

5500 Walworth Ave.

2 cesti južno od Lorain

blizu W. 53. ceste

(25)

Tovarniški delavci

PRESS HANDS

MACHINE OPERATORJI

Delavci za splošna

tovarniška dela

Dobra plača od ure in overtime

J & L Steel Barrel Co.

8806 Crane Ave.

En blok južno od Union

(25)

Dovoljeno nam je uposliti pri vходу

POTREBUJEMO
PRESS ASSEMBLER
EXTERNAL GRINDER
ENGINE LATHE
OPERATORJE
TURRET LATHE
OPERATORJE
RADIAL DRILL PRESS
OPERATORJE
VOZNIKA ELEKTRIČNEGA
VOZIČKA
TEŽAKE

Stalna dela sedaj in po vojni. Visoka plača od ure in overtime.

LEMPCO PRODUCTS

DUNHAM RD.
MAPLE HEIGHTS

(25)

Hotel Statler

Mi imamo stalna mesta za

V kuhinji,

moške in ženske

V pralnici

moške in ženske

Operator spenjače
Moške za skladišče
Pomivalce posode
moške in ženske

Zglasite se

Hotel Statler

E. 12. St. in Euclid

(25)

5 ur na dan

Je vse, kar vzame za vaše delo v naši kafetiriji. Predznanje ni potrebno. Odprta pozicija za pripravo sočivja in drugo. Hrana in uniforme proste.

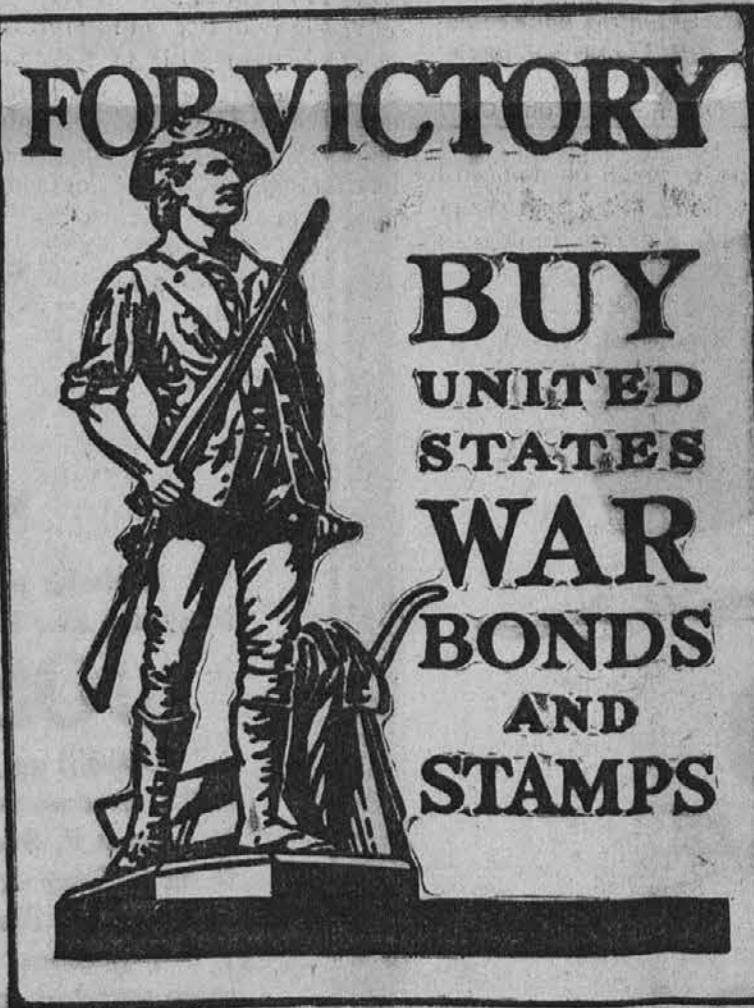
Vprašajte za Mr. Watts

Colonnade Cafeteria

524 E. Superior (Leader Bldg.)

(26)

Kupujte vojne bonde!

Gornja slika je bila posneta v Atenah, Grčija in nam predstavlja britskega ministra...
skega predsednika Winston Churchilla s palico v roki in neločljivo dolgo cigaro v ustih na vrtu britskega poslanstva. Levi na sliki pa je grški regent nadškof Damaskinos.

FRANK MARZLIKAR

16131 St. Clair Ave.

(Tues. x)

TRPLJENJE MLADE MATERE

ROMAN

"Hm, pravica," ponovi on prav malomarno, "pravica! Kaj mislite vi s pravico? Rečite raje, da ste Elizabeta Robin in da se hočete k svoji materi na Mount-City nazaj vrniti."

"In če jaz to potrdim, kaj se potem zgodi?"

"Hm, potem prestanete vašo kazen, in po prestani kazni se lahko vrnete k vaši materi."

"Pri moji veri, vaša dobrosrčnost je velika!" reče Elizabeta zbadljivo. Ona je dobro vedela, da tukaj pri tem brezsrčnem človeku z nobeno prošnjo nič ne opravi. "No ja, pa ostane toliko časa tukaj, da pride Mr. Edward Wilson, in me od vas zahteva! On pride, on bode za mene pričal in tudi dokazal!"

Ona se je udala usodi. Ona je dobro vedela, da ji vse njeno pritoževanje nič ne pomaga.

V tem hipu se ustavi voz odzunaj in takoj zatem se odpro vrata.

Kri zastane Elizabeti po žilah—Jozua stopi v uradno sobo. Diaboličen nasmeh se mu pojavi okoli usten. Oči so mu bile vdrti. Izgledal je še strašnejše, še groznejše kakor poprej. Njegova zunanost se je korenito izpremenila.

"Tu ste vendar zopet vjeli svojo ptičico, Jefferson," vzklikne smeje. "Zadosti dolgo je letala po svetu ter slepila ljudi. Sedaj pa jo denite v boljše ptičnico, da vam še enkrat odleti!"

"Hm, kajne, Mylord, tudi vi izpoznate v tisti osebi tamle Elizabeto Robin?" vpraša Jefferson.

"Ki je uganjala zlo na zlo ter speljala mojega predragega bratranca Edwarda od njegove žene!" odgovori Jozua. "Da, ona je."

Bleda in uničena je stala Elizabeta — napol se je obrnila proč, ker ni marala videti Jozuata. Njegovega grdega pogleda ni mogla prenesti.

"Lepa je, lepa," nadaljuje Jozua. "Še lepša je celo sedaj. Tega se zaveda prav dobro, in to je njeno očarjevalno sredstvo. Priznati moram, da je tudi mene omamila s svojo lepoto. Toda vzela je to pot na muho gospoda Edwarda. Bilo ji je na tem, da velja za Elizabeto Wilson in da si kuje s svojo podobnostjo kapital. Po mojih mislih pa si bo sedaj vendarle premislila ter priznala svojo pravo istovetnost."

"Izpustite me iz te sobe, Mr. Jefferson," se obrne Elizabeta do sodnika, "jaz ne morem trpeti tega človeka. Zadušim se v njegovi bližini. Stud pred njim me zastruplja!"

"Ha, ha, ha," se zasmije Jozua, "ali slišite, kako poje ta ptica?! Ali pa tudi veste, Mr. Jefferson, odkod izvira ta pesem? Ne more mi odpustiti, da sem jo tudi v San Franciscu izpoznal za Elizabeto Robin ter jo izdal za tako. To ji je prekrizlo pustolovske račune."

"Dajte me odvesti izpred tega človeka!" zahteva odločno Elizabeta. "Ali ima morebiti pravico, da se roga nesrečnejem ter se pase ob njihovi nesreči?"

"Oho! Tiho, tiho! Kdo prihaja tamle?!" vzklikne nenadoma Jozua ter plane k bližnjemu oknu.

Tudi Jeffersonu so zbudile te besede pozornost.

Elizabeta se zdrzne —

"To je vendar — Sir Edward!" zavpije Jozua.

Neki jezdec se je naglo bližal. Konj je bil pokrit s prahom in penami. Videti je bilo, da je docela upehan in urtujen.

Edward ga je pa kljub temu naganjal z vso silo k nagli jezi.

"Kaj neki hoče bratranec Edward v Wilson City?" vpraša Jozua zlokobno in zaničljivo, "ali morda prihaja celo k svoji ljubici semkaj, ljubici, ki je tako zelo podobna prvi?"

V Elizabeto se je sedaj zopet vrnilo življenje. Njeno blede in otožno obličje se je jelo razvnamati. Obrnila se je k vratom.

Jezdec se je pognal s svojega konja, ki so se mu tresla kolena in ki se je še komaj držal pokonci.

Vrata so se odprla z vso naglico, in Edward se prikaže na pragu. V tistem hipu zagleda Elizabeto. In prvo, kar je storil, je bilo, da je stopil k njej z razprostrtimi rokami. Elizabeta pohiti k njemu liki golob, iščoč zavetja, liki preganjana srna, ki je še skoro do smrti upehana na begu pred svojimi preganjalci in psi.

"Sedaj te zopet imam!" reče Edward veselo in nežno, naskar šele ugleda Jeffersona in Jozuata in ta in on se grozeče premerita z očmi — oba sta čutila v tem hipu, kako neizrečeno se sovražita.

"Kaj se godi tukaj, Mr. Jefferson?" se okrene Edward sedaj naglo in odločno do sodnika. "Kdo je naročil vašim ljudem naskrivaj odvesti mojo ženo semkaj? Jaz zahtevam pojasnila o tem, sicer se zaklinjam pri vsem, kar mi je sveto,

da se potegnem za pravico!"

"Kakor se mi zdi, ste se hudo razjezili," odgovori Jefferson. "Ali kljub temu vam hočem podati pojasnilo gospod. To je pa prav blizu in jasno. Tu je. Poznate jo že zdavnaj. Vi ste ali žrtev prevare, ali pa vam je všeč ta prevara!"

Jozua se nalahko nasmehne.

"Govorite jasneje," reče Edward.

"Vi govorite o svoji ženi, o Mrs. Elizabeti Wilsonovi," nadaljuje Jefferson v hladnem uradnem naglasu. "Mi smo že zdavnaj dognali po zanesljivih in merodajnih pričah, da je tista ženska, ki jo vi smatrate za svojo iz smrti rešeno ženo, pustolovka in sleparka Elizabeta Robin!"

"To je laž!" vzklikne Edward ter obdrži Elizabetino roko v svoji. "Tu stoji Mrs. Elizabeta Wilsonova! Nobene pravi-

vice nimate dvomiti o tem, če jaz to izjavljam! Nobene pravice nimate do Elizabete Wilson!"

"Eno besedo, bratranec," se obrne Jozua sedaj do Edwarda, "stvar je popolnoma drugačna! Nikar se več ne brani pred tem dognanjem! Če njena lastna mati izjavi tukaj, da—"

"Prizanesi mi v svojo neveselno navzočnostjo!" ga prekinje Edward v besedi. "Mislim, da nimava že zdavnaj nobene več posla med sabo! Ali si morda varuh tega sodnika? Tvoja navzočnost mi je ostudna, naganja mi kri v glavo!"

"Menda pozabljaš, da imam kot zaščitnik tega mesta pravico biti tukaj! Toda povej mi, povej, kako pa je s tvojo pravico, e?"

"Jaz imam pravico priti semkaj po svojo ženo!" odvrne Edward trdo in odločno.

"To pravico vam moram, go-spod, odrekati toliko časa, dokler mi ne doprinesete dokazov, da je vaša trditev resnična in izpoved zapriseženih prič na-pačna," odloči Jefferson. "Posvariti vas moram pred vsakršnim nasilnim nastopom, zakaj, nikakor vam ne morem več priznati pravice tukaj zahtevati, kjer ima odločati sodnikova beseda!"

Jozua prikima z glavo v znamenje, da se strinja s sodnikovimi besedami.

"To se pravi z drugimi besedami, da mi odrekate tudi Elizabeto, ki je moja žena?" vpraša Edward.

"Ona ostane tu pod varstvom, dokler ne dokažete, da ni Elizabeta Robin!"

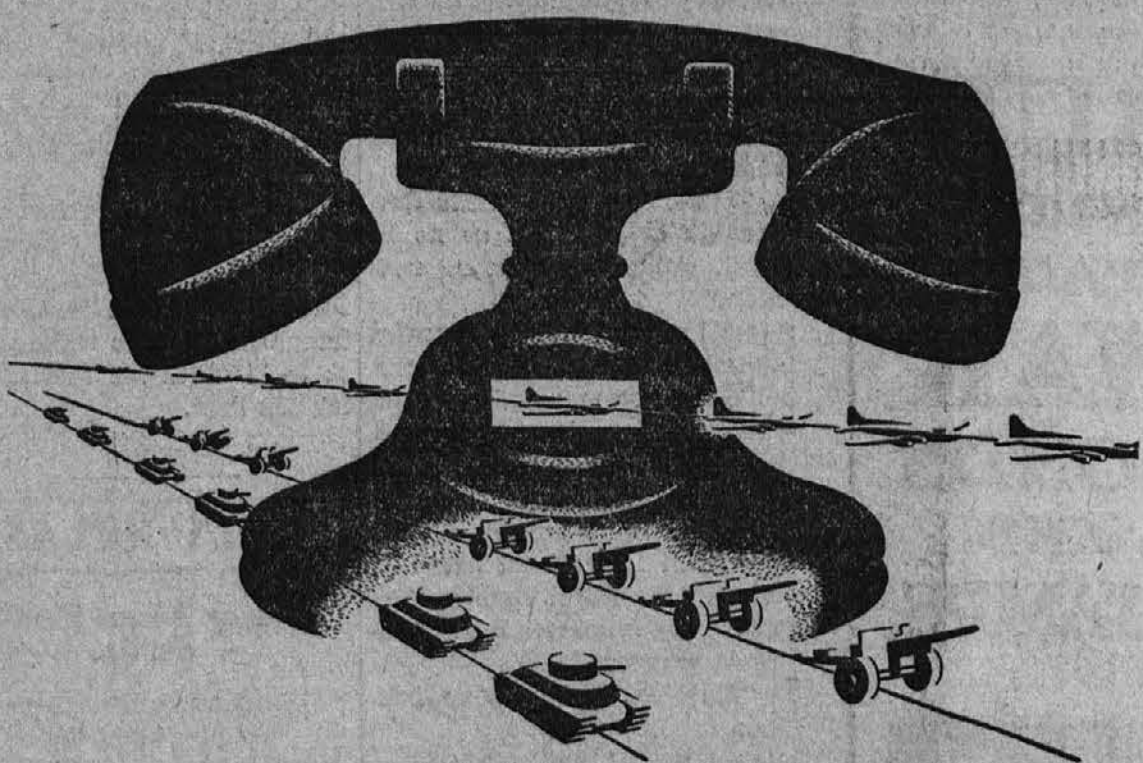
"Za božjo voljo, to je strašno!" vzklikne Edward ter spusti roki. "Ali nikar pa ne mislite, da sem napram vaši močnosti brez moči! Je še na svetu drugih sodnikov, še so višji razsodniki od vas! Ne obupaj, uboga in težko preizkušena Elizabeta!" se obrne Edward ves ginjen k svoji poleg stoječi ženi ter jo poljubi na čelo. "Takoj odhitim v Virginia City. Tam so drugi sodniki, tam se odloči vse, tam najdem pravico! Počakaj me, nikar ne podleži pezi težke usode, bodi pogumna in zaupaj v Boga!"

"Hm, vaši koraki in vaši ukrepi so prepuščeni vam," reče Jefferson. "Storite, kar smatrate za dobro in potrebno, gospod, ali Elizabeta Robin ostane tukaj!"

"Še drugi sodniki so na svetu, Mr. Jefferson!" vzklikne Edward, "o meni boste že še slišali!"

Ted Steele, dirigent orkestra, pravi, da godba je njemu samo za kratek čas, kajti njegov pravi poklic in zanimanje je v tem, da redi morske prešičke in zajce, s katerimi zalaga vojaške, mornariške in privatne bolnišnice za preiskušanje raznih zdravil. Te živali redi na svoji fermi blizu Nyack, N. Y.

POMAGAJMO, DA IZGOTOVIMO DELO

Na tisoče in tisoče važnih vojnih klicev gre po žici v daljavo vsak dan in vsako noč. Včasih je na gotovih linijah velik naval.

Kadar je vaš klic na zasedenih linijah, boste pomagali klicem na daljavo vršiti svoje važno delo, ako boste sodelovali, kadar vam reče: "Prosim, skrajšajte svoj klic na 5 minut."

Kupujte vojne bonde za zmago!

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Vam in Vašim Otrokom

KRANJSKO-SLOVENSKI KATOLIŠKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki... Posluje že 51. leto

Članstvo 39,200 Premoženje \$5,500,000

Solventnost K. S. K. Jednote znaša 128.4%

Če hočete dobro sebi in svojim dragim, zavarujte se pri najstarejši in nadsolventni podporni organizaciji.

KRANJSKO-SLOVENSKI KATOLIŠKI JEDNOTA

kjer se lahko zavarujete za smrtnino, razne poškodbe, operacije, boleznin in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. let, otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

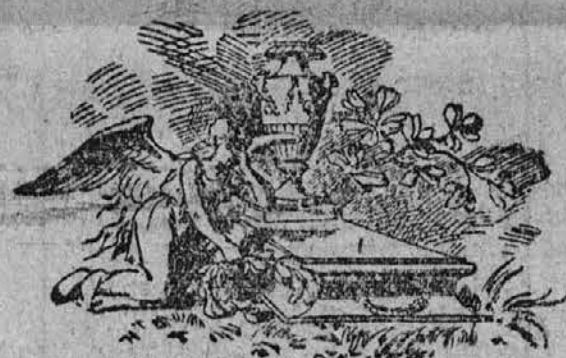
K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejše vrste certifikatov dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če vaša družina te moretne in bogate katoliške podpore organizacije ne pozna, se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD 351-353 No. Chicago St.

1920

1944

NAZNANILO IN ZAHVALA

Globoko potrti naznanjamo, da je nenadoma umrl v cvetoči mladosti, star 24 let, naš ljubljani sin in brat

JOSEPH YERICH

Ustrelil ga je ropar, ko se je nahajal na delu v noči med 21. in 22. decembrom 1944 leta. Pogreb se je vršil dne 26. decembra iz August F. Svetkovih prostorov v cerkev sv. Marije Vnebovzete na Holmes Ave. ter od tam na Calvary pokopališče, kjer smo ga položili v družinsko grobnico k večnemu počitku.

V dolžnost si štejemo, da se tem potom iskreno zahvalimo vsem sorodnikom in prijateljem za krasne vence cvetja, ki so ga položili k njegovim krsti. Ta dokaz vaše ljubezni napram pokojniku nam je bil v veliko tolažbo.

Hvala vsem, ki so darovali za sv. maše, ki se bodo brale za mir njegovi duši. Srčna hvala vsem, ki so dali svoje avtomobile brezplačno v poslugo za spremstvo pri pogrebu. Našo zahvalo naj sprejmejo vsi, ki so ga prišli kropiti, ko je ležal na mrtvaškem odru, kakor tudi vsi, ki so ga sprejмили na njegovi zadnji poti na pokopališče.

Hvala August F. Svetku za vzorno urejen pogreb in najboljšo vsestransko poslugo. Našo zahvalo naj sprejme čst. g. Victor Tomc za opravljene cerkvene obrede.

Lepa hvala tudi pogrebem-sobratom od društva sv. Janeza Krstnika št. 71 A. B. Z., ki so nosili krsto.

Ti, ljubljani sin in dragi brat, počivaj mirno v rodni ameriški zemlji. Kruta zločinska roka je pretrgala nit Tvojem mlademu življenju in naša srca so žalostna in oči polne grenkih solz, vsaj smo Te vsi ljubili. Tolaži nas zavest, da se snidemo tam, kjer ni ne solz in ne trpljenja—nad zvezdami!

Žalujoci ostali:

ANTON in FRANCES, oče in mati; T/SGT. RUDOLPH, SGT. MARTIN, ki je pogrešan že 11 mesecev, PFC. LOUIS, JOHN in VICTOR, bratje; MARY, poročena Beike, JOSEPHINE, poročena Starman, sestri Cleveland, Ohio, 29. januarja, 1945.